

TENDINȚE ACTUALE ALE TRAFICULUI DE PERSOANE

Nadia-Elena DODESCU,
doctorandă ULIM

SUMMARY

In the XXI century human trafficking has become an issue of great interest and debate for the governments of nation states, international organizations and civil society. Initially criminalization of trafficking activity has proved difficult due to its assimilation with other facts incorrectly considered crimes such as slavery, forced labor, smuggling, pimping and illegal border crossing. Governments, international associations and non-governmental organizations have all tried to end human trafficking with various degrees of success.

Keywords: human trafficking, prostitution, exploitation, forced labor, organized crime, victim of traffic

REZUMAT

În secolul XXI, traficul de ființe umane a devenit o problemă de maxim interes și dezbateră pentru guvernele statelor naționale, organizațiile internaționale, dar și pentru societatea civilă. Inițial, incriminarea penală a activității de trafic s-a dovedit dificilă, din cauza asimilării ei în mod eronat cu alte fapte considerate infracțiuni, precum sclavia, munca forțată, traficul de migranți, proxenetismul sau trecerea ilegală a frontierei. Guvernele, asociațiile internaționale și organizațiile neguvernamentale acționează pentru eradicarea fenomenului de trafic de ființe umane cu diferite grade de reușită.

Cuvinte-cheie: trafic de persoane, exploatare, muncă forțată, crimă organizată, victime ale traficului

Introducere. Fenomenul migrației ilegale și traficul de persoane sînt două probleme de importanță majoră pentru Republica Moldova și România. Studii internaționale au arătat că acestea pot amenința stabilitatea socioeconomică a statelor și chiar pacea și securitatea acestora, motiv pentru care autoritățile din ambele țări caută parteneri internaționali pentru combaterea acestor tipuri de infracțiuni.

Avînd modalități de manifestare care țin de crima organizată (traficul de droguri, de arme, terorismul), traficul de ființe umane poate crea vulnerabilități în privința stabilității economico-sociale a statelor, chiar a păcii și securității acestora, prin tulburarea echilibrului demografic, etnic, cultural, prin incapacitatea mecanismelor de protecție socială sau de sănătate publică, prin depășirea capacității de absorbție a pieței legale a muncii și, implicit, prin bulversarea raportului de forțe dintre structurile de control ale legalității și ordinii publice și partea din populație canalizată spre activități infracționale [1].

Conform *Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012–2016*, adoptate prin HG nr. 1142/2012, traficul de ființe umane, ca și corupția, eco-

nomia subterană sau fraudele financiare, a înregistrat la nivel mondial proporții îngrijorătoare pentru societatea modernă, devenind o problemă majoră atât la nivel național, cît și la nivel internațional, reprezentînd una dintre cele mai extinse forme ale criminalității [2].

Atît traficul de ființe umane, cît și traficul de migranți au căpătat o dinamică și o amploare îngrijorătoare, ajungînd să se înscrie în rîndul celor mai profitabile infracțiuni, situate din punct de vedere al veniturilor realizate pe al treilea loc în lume, respectiv al patrulea, precedate doar de traficul de arme și cel de droguri.

Rezultate obținute și discuții. Statistici ale ONU relevă că profiturile obținute din traficul internațional cu ființe umane – aici intrînd proxenetismul internațional, traficul cu cerșetori, cu handicapați, cu copii, precum și migrația ilegală – de la începutul secolului XXI și pînă în prezent, au fost mai mari cu aproape 50% decît cîștigurile obținute din traficul internațional cu autoturisme furate și cu circa 25% mai mari decît cele obținute din traficul de droguri. Așadar, cunoașterea fenomenului migrației ilegale este importantă pentru orice stat.

Termenul de *migrație* provine din franceză (*migration*) și latină (*migratio, -onis*) și reprezintă feno-

menul de deplasare în masă a unor populații de pe un teritoriu pe altul, deplasare determinată de factori economici, sociali, politici sau naturali [3].

Vorbînd despre migrație, trebuie să ne referim la cele două componente ale acesteia: emigrația și imigrația. *A emigra* reprezintă acțiunea de a pleca din patrie și a se stabili (definitiv sau temporar) în altă țară (din fr. *émigrer*, lat. *emigrare*) [4]. *A imigra* reprezintă acțiunea de a veni dintr-o țară străină pentru a se stabili aici (din fr. *immigrer*, lat. *immigrare*) [5].

Conform definițiilor date de majoritatea dicționarelor, inclusiv al limbii române, prin *migrație* se înțelege „deplasarea în masă a unei populații de pe un teritoriu pe altul, determinată de factorii naturali, economici, sociali, politici sau de altă natură” [6].

Abordînd problema migrației, trebuie să facem distincție între formele acesteia: internă/externă și legală/ilegală. Emigrația în sensul migrației oamenilor, legală sau ilegală, către alte state reprezintă un factor de interes major pentru statul-sursă și instituțiile sale. Interesul statului este acut, întrucît acesta are nevoie de o cunoaștere cît mai precisă a populației care emigrează, a cauzelor ce favorizează sau împiedică acest fenomen.

Aceste cauze sînt dezvoltate ulterior în studii care iau în considerare o multitudine de factori – de la cei politico-sociali la cei economici, culturali, etnici, religioși.

Pe baza acestor studii se pot elabora prognoze pe termene scurt, mediu și lung cu privire la aspectele demografice pe regiuni, zone și țări, pot fi fundamentate acte normative, precum și politici sectoriale adecvate.

Plecarea multor persoane la muncă în străinătate a creat în unele zone decalaje demografice serioase. Sînt sate întregi din estul și sud-estul Europei în care nu au mai rămas decît bătrînii, ca urmare a plecării la muncă în străinătate a populației active, sate care riscă să dispară, cu toate consecințele care decurg de aici.

Imigrația are în vedere cetățenii străini care, din diferite motive, migrează în alte state. Este un factor de luat în seamă de către autoritățile locale, întrucît ponderea celor care doresc să vină în statul de destinație provine din țări subdezvoltate sau în curs de dezvoltare. Aceștia acced, în general, din aceleași motive pentru care cetățenii proprii pleacă în străinătate. Străinii care migrează generează o serie de efecte pozitive și negative, cu repercusiuni atît asupra lor, cît și a populației locale.

Migrația *legală* este forma unanim acceptată de către toate statele lumii, pentru că poate fi controlată ca număr de persoane, locuri și domenii de muncă și deopotrivă poate fi determinată în timp. În acest sens, statele încheie acorduri, înțelegeri, tratate sau convenții prin care acordă facilități lucrătorilor care migrează legal și se obligă să respecte condițiile legale de muncă și de protecție socială ca și pentru cetățenii proprii.

La respectarea drepturilor și obligațiilor stipulate în acorduri veghează reprezentanții statelor respective, care, în virtutea atribuțiilor cu care sînt investiți, pot in-

terveni pe lîngă autoritățile statului beneficiar în vederea remedierii situației. În acest mod, migrația poate fi ușor controlată de statul beneficiar al muncii prestate, pentru că acesta oferă numai locurile de muncă pe care cetățenii săi nu le-au ocupat (sau nu au dorit să le ocupe) din diverse motive [7].

Migrația legală dă posibilitatea statelor să-și colecteze taxele și impozitele aferente cîștigurilor realizate de propriii lucrători în străinătate și să cuantifice aceste venituri, pentru a le stabili în mod just în raport cu deficitul bugetar. Nu trebuie uitat faptul că, în urma acestor acorduri, statele implicate cîștigă și prin schimbul cultural, social și tehnologic ce se realizează între populațiile care intră în contact.

Migrația *ilegală* este alternativa uzitată de către persoanele care nu pot folosi calea legală pentru a pleca în străinătate. Componentă a traficului de persoane, migrația ilegală este un flagel din ce în ce mai extins și mai greu de stăpînit din cauza rețelelor criminale implicate, a ingeniozității infractorilor.

Autorii ruși susțin că la trecerea frauduloasă a persoanei a hotarelor statului pe teritoriul altui stat străin, ajunsă pe teritoriul ultimului stat, nu poate avea dreptul la reședință, libertatea de a găsi un loc de muncă decent și alte drepturi de care beneficiază o persoană în cazul emigrației legale [8, p. 105].

Alți autori analizează conceptul de *globalizare* interconectat cu domeniul migrației internaționale, referindu-se în mod special la deplasarea oamenilor între regiuni și continente în căutarea unor locuri de muncă sau a unei vieți mai bune. Se subliniază că procesul de globalizare, privit din perspectiva migrației, este un fenomen vechi, care a precedat formarea statelor naționale, cum ar fi: exodul de etnici germani din Europa de Est și din Uniunea Sovietică în perioada de după cel de-al Doilea Război Mondial sau fluxurile din Peninsula Ibe-

rică și Italia către Europa de Nord din anii '50, ce au fost considerate ca forme de regionalizare sau de migrație regională [9, p. 671]. La toate acestea se adaugă diferențele în materie de legislație ale țărilor-sursă, de tranzit sau țintă, care îngreunează lupta autorităților pentru combaterea acestui fenomen.

Nu trebuie uitat nici aportul migranților care, în îndeplinirea scopului la care aspiră sau la amenințările ori indicațiile traficantilor, preferă să păstreze tăcerea sau să nege orice legătură cu persoanele ori grupurile infracționale care îi ajută.

Deși cei doi termeni (traficul de migranți – „human smuggling” și traficul de persoane –

„human trafficking”) par foarte apropiați și de multe ori sînt folosiți ca sinonime, există diferențe clare între cele două noțiuni, în special în privința scopului urmărit de subiectul activ al acțiunii (rețelele de trafic de persoane/migranți). Din păcate, traducerea în limba română a acestor două noțiuni pune accent mai mult pe subiectul pasiv (migranți/persoane), decît pe activitatea propriu-zisă (trafic/facilitare).

Traficul de ființe umane presupune transferul persoanelor din locul de origine în altul împotriva voinței lor sau sub un pretext fals ori ascuns.

Traficul de persoane reprezintă recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvîrșită prin constrîngere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate (lit. a), profitînd de neputința de a se apăra sau de a-și exprima voința sau de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane (lit. b), prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțămîntului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane (lit. c) [10].

Referitor la copii, exploatarea poate să includă forțarea de a se

prostitua, adopțiile internaționale ilicite, căsătoriile timpurii, recrutarea copiilor pentru a deveni soldați, cerșetori, sportivi sau adepți ai unor culte religioase.

Femeile sînt predispușe în general traficului sexual. Traficanții exploatează o mulțime de oportunități, prin promiterea de slujbe bine plătite, studii în afara țării, și apoi forțează victimele să devină prostituate. Traficul de copii implică și exploatarea părinților care provin din familii sărace.

Bărbații sînt și ei predispuși traficării prin angajarea la munci necalificate și muncă forțată, neplătită corespunzător, care aduc traficantilor cîștiguri de milioane de dolari, conform statisticilor Organizației Internaționale a Muncii. Alte forme de trafic includ căsătoriile aranjate și muncile la domiciliu.

În ceea ce privește traficul de migranți, în acest caz se presupune că există o înțelegere între traficant și migrant, un fel de “contract” ce presupune asigurarea serviciilor de transport, uneori și cazare și masă contra unui anumit cost.

De multe ori, traficul de persoane are un caracter transnațional, recrutarea victimelor făcîndu-se pe teritoriul României, iar exploatarea – în străinătate.

Nedefinirea clară a fenomenului de trafic de ființe umane, lipsa unor termeni normativi acceptați nu numai la nivel național, ci și internațional se consideră că vor avea un impact negativ asupra cooperării transfrontaliere vizînd descoperirea și sancționarea celor vinovați de săvîșirea acestor infracțiuni [11].

De asemenea, se afirmă că în unele țări legea penală nu prevede traficul de persoane ca infracțiune distinctă, aceste fapte fiind pedepsite prin intermediul altor legi. Astfel, traficantii de persoane sînt puși sub acuzare pentru infracțiunea de contrabandă sau pentru fapte de proxenetism ori favorizarea prostituției.

Din a doua jumătate a secolului XX, fenomenul migrației a constituit obiectul preocupărilor juriștilor și al dreptului internațional, o atenție deosebită fiind acordată dreptului la circulație, drept important din categoria drepturilor civile și politice [12, p. 130].

Delimitarea conceptuală a fost instituită de Organizația Națiunilor Unite prin norme juridice distincte, care definesc și reglementează aparte cele două fapte, ambele fiind considerate infracțiuni.

Concluzii. Așadar, în lipsa unor distincții teoretice tranșante, traficul de persoane a fost de multe ori identificat cu traficul ilegal de migranți. Din perspectiva practicii, aceste distincții teoretice au fost considerate artificiale, deoarece dificultățile în încadrarea juridică fără echivoc a faptelor nu sînt înlăturate, fiind adesea greu de distins între cele două fapte, precum și între calitatea de complice sau victimă a infracțiunii, în funcție de consimțămîntul exprimat anterior săvîșirii acesteia. Drept urmare, traficantii de persoane profită de aceste nelămuriri, fapta lor fiind încadrată ca trafic de migranți, și nu ca trafic de persoane, ei primind astfel pedepse mai mici.

Uniunea Europeană a încercat să impună conceptul „migrațiune circulară”, în sensul reducerii formalităților pentru străinii care vor să revină în țara în care deja au muncit o perioadă de timp, sau să prevină fluxul migrației cenușii din spațiul comunitar SUA, care recrutează numai munci intelectuale de mare performanță.

Referințe bibliografice

1. C. Olaru. Particularitățile criminalității organizate în România. București: Ed. Hamangiu, 2014, p. 15.
2. Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012–2016, adoptată prin HG nr. 1142/

2012. În: Monitorul Oficial nr. 820 din 6 decembrie 2012.

3. Conform definiției din Dicționarul Explicativ al Limbii Române, p. 681.

4. Idem.

5. Idem.

6. Idem.

7. Migration Trends in selected EU Applicant Countries, vol. IV – Romania. More „Out” than „In” at the Crossroads between Europe and the Balkans. IOM, 2003.

8. Vitalie Budeci. Traficul de ființe umane – principala formă a migrației ilegale în contextul situației actuale din Republica Moldova. În: „Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: probleme teoretice și practice”. Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Academia „Ștefan cel Mare”, Fondul Hanns Seidel (München, Bavaria), Chișinău, 2005, p. 400. (Citat din A.I. Dolgova. Zdorovie nații. Moscova, 1996.)

9. O. Rotari. Criminologie (ed. revăzută și adăugită). Chișinău: ULIM, 2011, 890 p., p. 671.

10. Legea nr. 286/2009 privind noul Cod penal. În: Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009, în vigoare de la 1 februarie 2014, respectiv art. 210 din Codul penal în vigoare în România.

11. Valeriu Cușnir. Traficul de ființe umane: termeni și definiții de uz. În: „Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: probleme teoretice și practice”. Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Academia „Ștefan cel Mare”, Fondul Hanns Seidel (München, Bavaria). Chișinău, 2005, 400 p., p. 17.

12. Florea Pasca. Fenomenul infracțional de trafic de ființe umane. București: Ed. Pro Universitaria, 2010, p. 261.

Recenzent:
Dan VOINEA,
doctor, conferențiar universitar